

Het metabool syndroom in de psychiatrie

Van theorie naar praktijk

Saskia Huinink

Psychiater ggz inGeest

4 maart 2010

Metabool syndroom

combinatie van somatische afwijkingen:

overgewicht

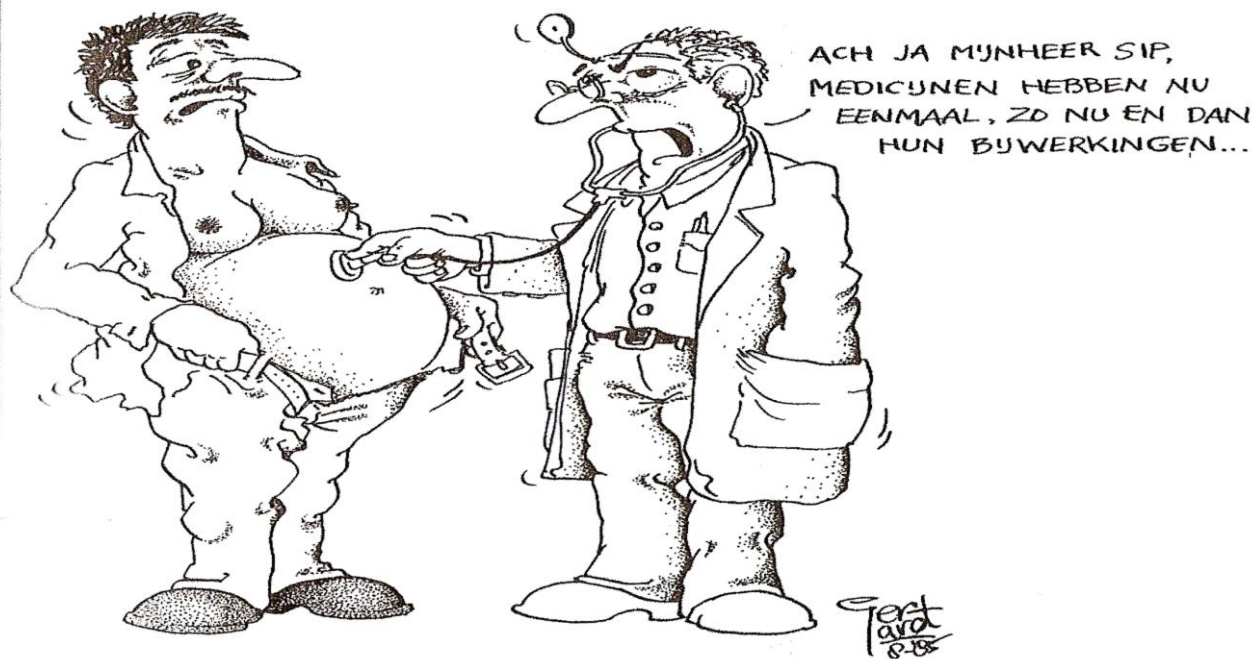
diabetes

ontregeling vetstofwisseling

hypertensie

medicatie

Inhoud

Theorie

Psychiatrische ziektebeelden

Psychotische stoornissen

Medicatie

Meten is weten

Communicatie

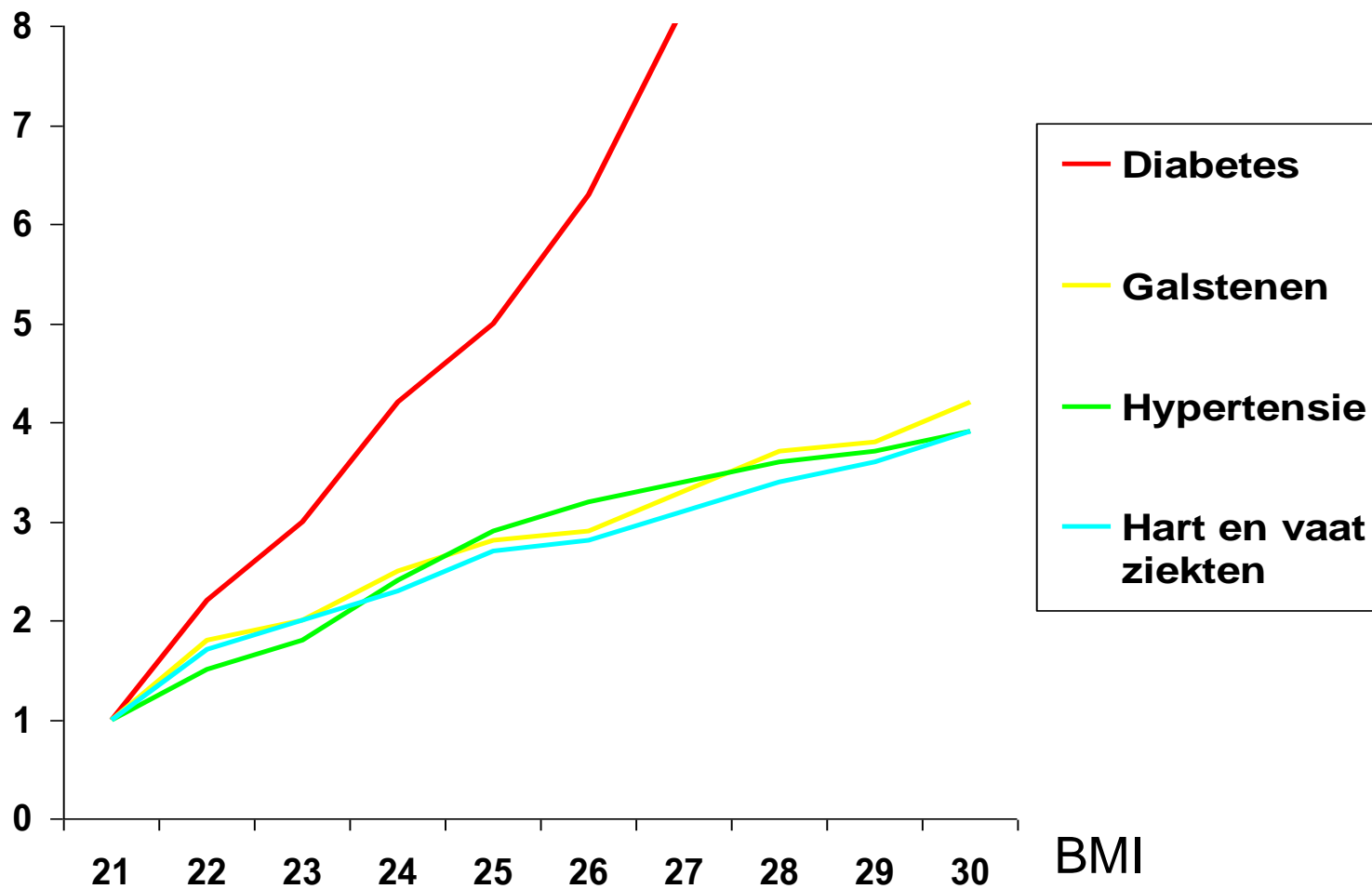
Aanbevelingen

Samenvatting en conclusie

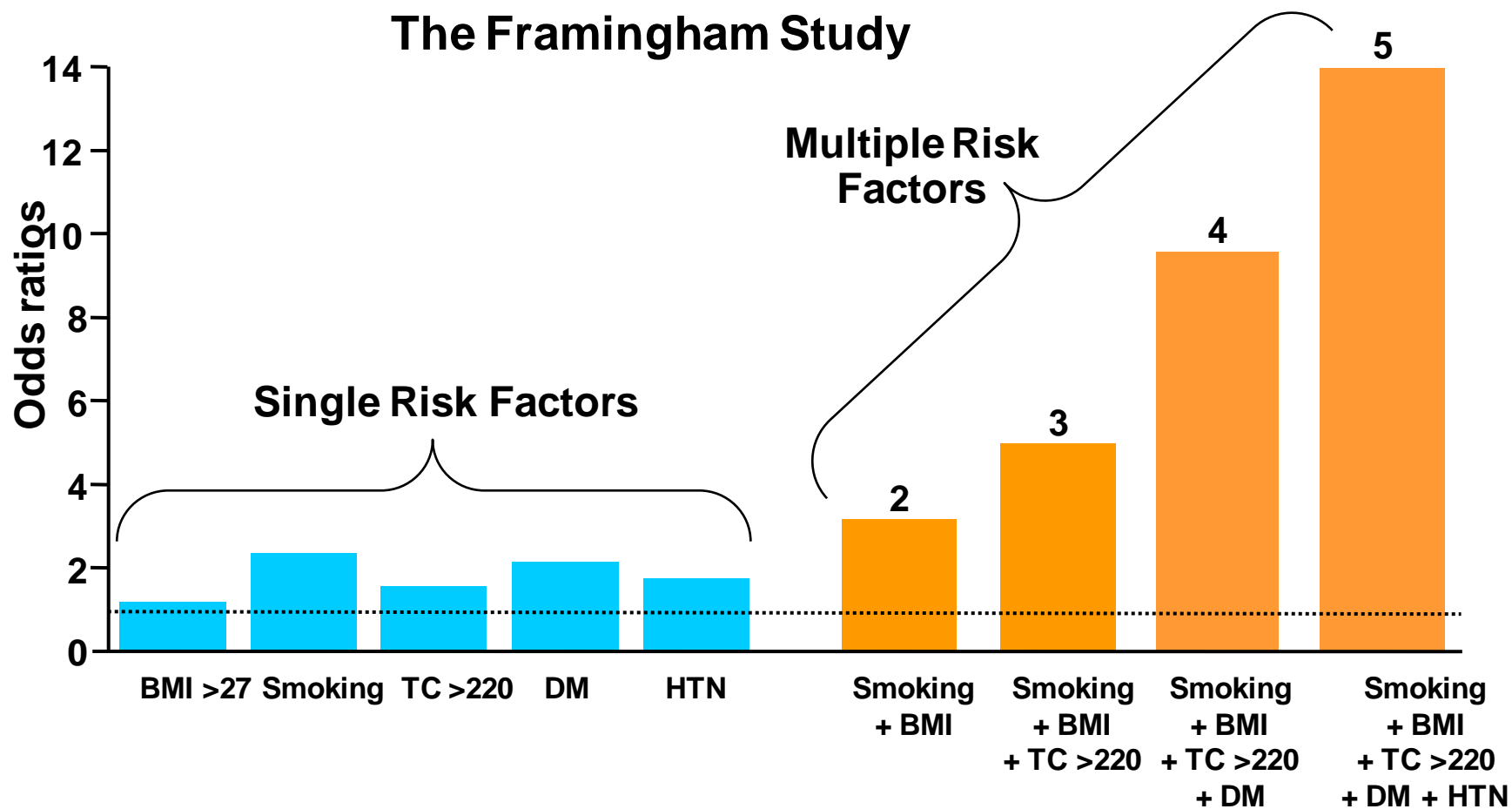
Theorie

Risico factoren

Relatief Risico op ziekte hangt samen met gewicht

Cardiovascular risk factors – overview

Risicofactoren Obesitas

Lagere socio-economische klasse

Leeftijd > 45

Weinig lichamelijke beweging

Calorierijk dieet met weinig fruit en groenten

Overmatig alcohol gebruik

Obesitas in de familie

Psychofarmaca

Psychiatrische aandoeningen

Depressie

Bipolaire stoornis

Angststoornis

Persoonlijkheidsstoornissen

Psychotische stoornissen

Psychotische stoornissen

Ziektebeeld schizofrenie

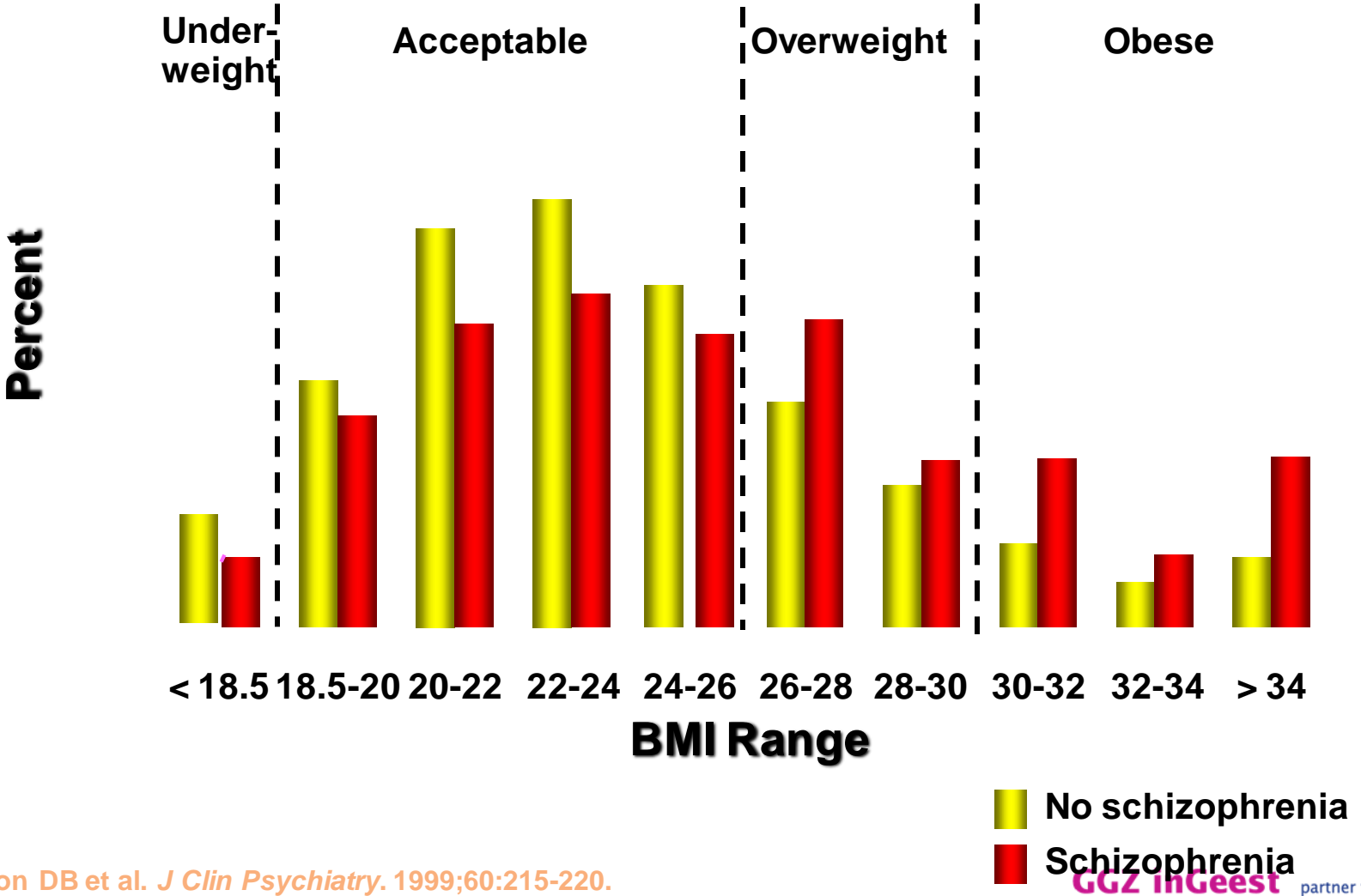
Wanen

Hallucinaties

Terugtrek gedrag

Afvlakking

BMI Distributions for General Population and Those With Schizophrenia (1989)

Allison DB et al. *J Clin Psychiatry*. 1999;60:215-220.

Risico factoren

Lage socio economische klasse

Roken

Cannabis gebruik

Inactiviteit

Slecht eetpatroon

Medicatie

Medicatie

Antipsychotica

Klassieke antipsychotica

Haloperidol, broomperidol, zuclopentixol

Atypische antipsychotica

Clozapine, aripiprazol, risperidon, quetiapine,
olanzapine

Bijwerkingen

Cardiaal

Sexuele bijwerkingen

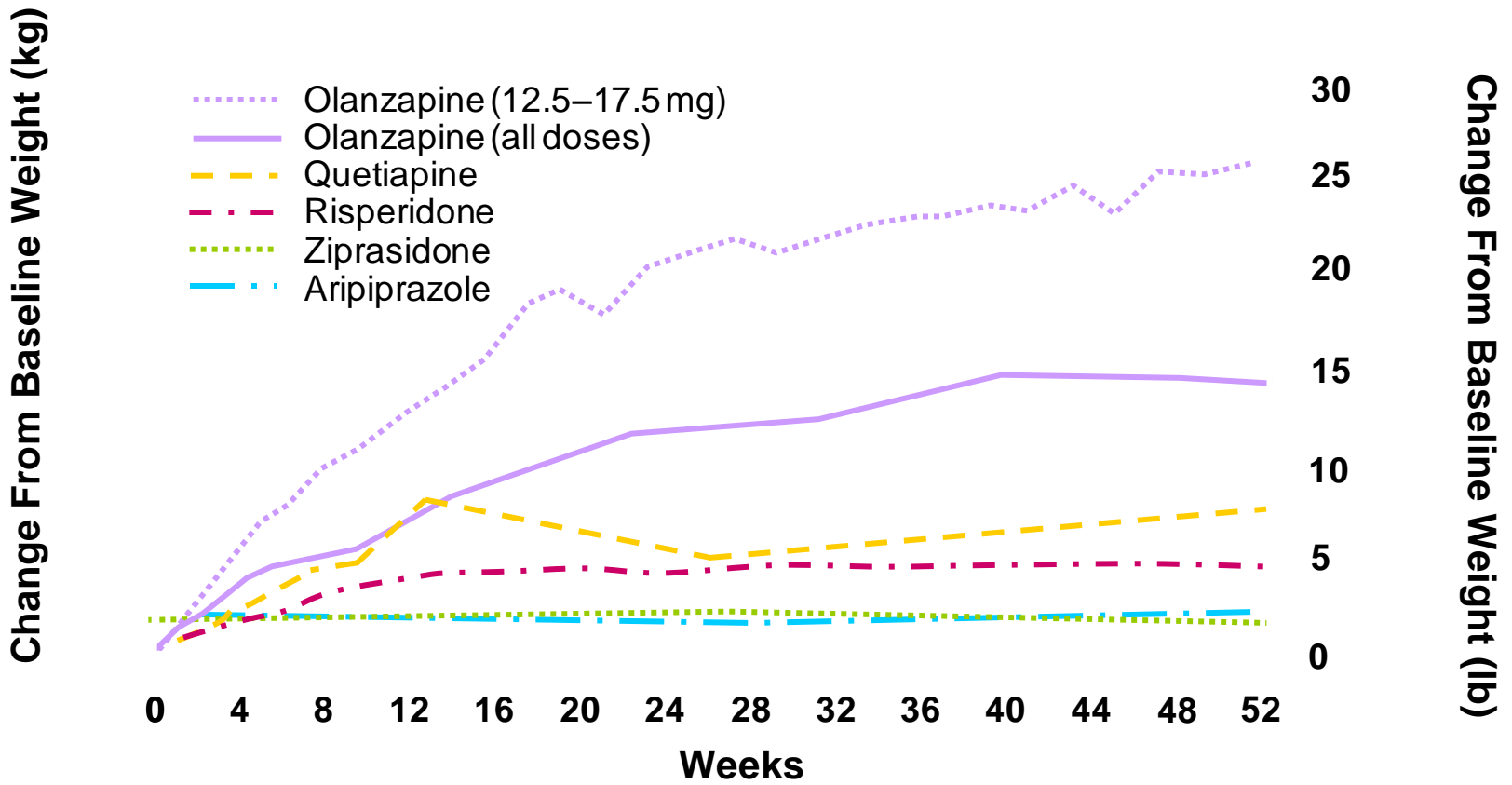
Bewegingsbijwerkingen

Overgewicht

Diabetes

Cholesterol afwijkingen

1-Year Weight Gain: Mean Change From Baseline Weight

Nemeroff CB. *J Clin Psychiatry*. 1997;58(suppl 10):45-49; Kinon BJ et al. *J Clin Psychiatry*. 2001;62:92-100; Brecher M et al. American College of Neuropsychopharmacology; 2004. Poster 114; Brecher M et al. *Neuropsychopharmacology*. 2004;29(suppl 1):S109; Geodon® [package insert]. New York, NY: Pfizer Inc; 2005. Risperdal® [package insert]. Titusville, NJ: Janssen Pharmaceutica Products, LP; 2003; Abilify® [package insert]. Princeton NJ: Bristol-Myers Squibb Company and Rockville, Md: Otsuka America Pharmaceutical, Inc.; 2005.

GGZ inGeest partner van VUmc

Klinische identificatie van het metabool syndroom (NCEP/ATP III National Cholesterol Education Program, 2005)

	Criteria	
	Man	Vrouw
Intra-abdominale obesitas, op basis van de buikomtrek	> 102 cm	> 88 cm
Triglyceriden	> 1.7 mmol/l	
HDL cholesterol	< 1.0 mmol/l	< 1.3 mmol/l
Bloeddruk	> 130 / > 85 mm Hg	
Nuchtere glucose	> 6.1 mmol/l	
Voldoet aan de criteria voor het metabool syndroom	≥ 3 factoren	

Meten is weten

Steeds meer aandacht hiervoor, aanbeveling

Goed toepasbaar

Op regelmatige basis

Meten van risicofactoren

Adipositas

BMI

Buikomtrek

Meetinstrumenten

Weegschaal

Centimeter

Meten van risicofactoren

Diabetes

Bloedonderzoek (nuchter)

Hypertensie

bloeddrukmeting

Cholesterol

Bloedonderzoek (nuchter)

	nulmeting	1 mnd	2 mnd	3 mnd	6 mnd	jaarlijks	Op indicatie	grens/actiewaarden (overleg somaticus)
Somatische anamnese	x	x	x	x	x	x	x	
Familiare anamnese	x					x	x	
BMI (=gewicht/(lengte ²))	x	x	x	x	x	x	x	↑ 1 BMI of ↑ 5-7% toename gewicht
Taille	x	x	x	x	x	x	x	> 102 cm (mannen) / > 88 cm (vrouwen)
Bloeddruk* & pols	x			x	x	x	x	Systolische druk >140 mmHg en polsslag >100/min
Bewegingsstoornissen	x	x	x	x	x	x	x	
Nuchter Glucose	x	i	i	x	x	x	x	Normaal <6,1; Gestoord >6,1 en <6,9; DM >6,9 mmol/l.
HbA1c	x	i	i	x	x	x	x	>7%
Nuchter Lipiden	x			x		x	x	TC >6,5; LDL >4,5; HDL <1,0 ♂ of HDL <1,3 ♀; TG >1,7 mmol/l
Prolactine#	i	i		i			x	> 1000 mU/l
ECG	i	i					x	
EEG	i						x	
Bloedbeeld/leverfuncties	i						x	

i = op indicatie

* = orthostase meten indien klachten

= verplicht bij adolescenten

Communicatie

Zorgmijders

Non compliance

Verwardheid

Afvlakking

Lange termijn risico

Aandachtspunten

Betrokkenheid team

Beschikbaarheid meetinstrumenten

Belang informatie

Betrekken familie

Zo nodig laboratorium onderzoek thuis

Algemene levensregels

Alcohol/ drugs/ roken

Eten

Dietist

Health 4 u

Bewegen

Lopen

PMT/ groep

knelpunten

Niet komen op afspraken

Taalprobleem

Weinig motivatie

Stoppen met medicatie

Cognitieve beperkingen

Overzicht en planning

Medicatie

Elke keer weer een lastig dilemma

Reversibel

Wijzigen medicatie?

Toevoegen somatische medicatie

Locatie

Toepassen aanbeveling screening

Jaarlijkse evaluatie

Bij wijziging medicatie

Onderzoek naar metabool syndroom bij allochtone versus autochtone populatie

Samenvatting

Toename metabool syndroom binnen algemene populatie

Extra toename binnen de groep psychiatrische patienten, oa bij schizofrenie

Medicatie speelt hierbij een belangrijke rol

Duidelijke invloed op levensverwachting

Belang regelmatige screening

Elke interventie is van belang

Bedankt voor de aandacht

Vragen en discussie